Väärkohtlemise ennetamise, sellest teavitamise ja juhtumitele reageerimise kord

Vastutav kontaktisik: EKF-i peasekretär · kontaktandmed avaldatakse EKF-i veebilehel

Kord lähtub õigusaktidest ja ESER-ist ning kasutab EADSE ennetusjuhiseid. Kord käsitleb ennetamist, teadete vastuvõtmist, kaitset ja juhtumite pädevat menetlemist.

1. Eesmärk, kohaldamisala ja põhimõtted

1.1. Korra eesmärk on ennetada vaimset, füüsilist ja seksuaalset väärkohtlemist, ahistamist, kiusamist ja hooletusse jätmist Eesti Karate Föderatsiooni (edaspidi EKF) sporditegevuses ning anda üheselt mõistetavad juhised väärkohtlemise kahtlusest teatamiseks ja sellele reageerimiseks.

1.2. Kord lähtub Eesti Vabariigi õigusaktidest, sealhulgas spordiseaduse § 11 lõike 1 punktist 2 ja lõikest 2 ning lastekaitseseadusest, EKF-i põhikirjast ja Eesti Olümpiakomitee kehtestatud Eesti spordieetika reeglitest (ESER; jõustunud 1. juulil 2026). Ennetamisel kasutatakse ka Eesti Antidopingu ja Spordieetika Sihtasutuse (EADSE) 2021. aasta spordipersonali käitumisjuhendit ja 2022. aasta näidiskodukorda. Juhendmaterjalid ei asenda siduvaid reegleid.

1.3. Korda kohaldatakse EKF-i korraldatud või EKF-i esindamisel toimuvatel treeningutel, võistlustel, laagrites, koolitustel, reisidel, majutamisel, avalikel üritustel ja spordiga seotud digisuhtluses. Kord kehtib nii Eestis kui ka EKF-i tegevusega seotud välisüritustel.

1.4. Korda järgivad EKF-i juhtorganite liikmed, töötajad, treenerid, sportlased, kohtunikud, vabatahtlikud, saatjad ja teised EKF-i tegevuses osalejad. Liikmesklubid täidavad spordiseadusest, ESER-ist, EKF-i põhikirjast ja neile siduvatest EKF-i otsustest ning muudest kohalduvatest reeglitest tulenevaid kohustusi. Klubid tagavad oma tegevuses väärkohtlemise ennetamise, teadetele reageerimise ja asjakohaste reeglite tutvustamise. Iga klubi vastutab oma tegevuse ning tööandja ja korraldaja kohustuste täitmise eest; see ei välista EKF-i enda kohustusi.

1.5. Lapseks loetakse alla 18-aastane isik. Lapsega seotud olukordades lähtutakse esmajoones tema turvalisusest ja parimatest huvidest. Sportlik edu, treeneri autoriteet, dojo traditsioonid, vööaste ega distsipliininõue ei õigusta väärkohtlemist.

1.6. Väärkohtlemisest võib teatada ka siis, kui asjaolud ei ole täielikult teada. Teataja ülesanne ei ole süü tõendamine ega iseseisva uurimise korraldamine.

2. Väärkohtlemise mõisted ja tunnused

2.1. Vaimne väärkohtlemine tähendab alandavat, ähvardavat, solvavat, hirmutavat või tõrjuvat käitumist, mis võib kahjustada inimese vaimset heaolu. Näideteks on järjepidev mõnitamine, alavääristamine, põhjendamatu surve, hirmutamine ning kiusamine, ka veebis.

2.2. Füüsiline väärkohtlemine tähendab põhjendamatut füüsilise jõu kasutamist või tegevust, mis seab inimese tervise ohtu. Karates tuleb eristada reeglitepärast, juhendatud kontaktiharjutust ning põhjendamatut, karistuslikku või ohtlikku kontakti.

2.3. Seksuaalne väärkohtlemine hõlmab soovimatut seksuaalset tegevust ja seksuaalse sisuga käitumist, samuti lapse kaasamist seksuaalsesse tegevusse või suhtlusse, millega ta ei saa õiguspäraselt nõustuda.

2.4. Ahistamine on soovimatu käitumine, mis alandab inimese väärikust või loob vaenuliku, ähvardava või solvava keskkonna. Ahistamine võib olla muu hulgas seksuaalne või sooline.

2.5. Hooletusse jätmine on vajaliku järelevalve, abi, tervisekaitse, toitumise, joogivee, puhkeaja või ohutute treeningtingimuste tagamata jätmine, mis võib kahjustada eelkõige lapse heaolu ja tervist.

2.6. Väärkohtlemise võimalikud tunnused on muu hulgas hirm treeningule tuleku ees, põhjendamatu eemaldumine rühmast, järsud käitumis- või sooritusmuutused, korduvad selgitamata vigastused ja täiskasvanu või kaaslasega seotud hirmuavaldused. Ükski tunnus üksi ei tõenda väärkohtlemist.

3. EKF-i ennetustegevus ja vastutus

3.1. EKF-i juhatus vastutab turvalise spordikeskkonna põhimõtete kehtestamise ja korra tutvustamise korraldamise eest. Peasekretär on EKF-i esmane sporditurvalisuse kontaktisik ning koordineerib teadete vastuvõtmist ja vajalikku edasist reageerimist.

3.2. EKF avaldab veebilehel sporditurvalisuse kontaktandmed, lihtsad teavitamisjuhised ning abinumbrid 112 ja 116 111. Kui kontaktisik ei saa erapooletult tegutseda, peab olema võimalik teavitada juhatuse esimeest või pöörduda otse EADSE ja pädeva asutuse poole.

3.3. EKF tutvustab ohutu ja lugupidava käitumise põhimõtteid koondise üritustel, võistlustel, treenerite koolitustel ja laagrites ning suunab treenereid ja töötajaid väärkohtlemise ennetamise alastele koolitustele.

3.4. Lastega töötamisel kontrollib tööandja või tegevuse korraldaja lastega töötamise piiranguid õigusaktides nõutud korras. EKF vastutab enda korraldatud töösuhete ja ülesannete eest, liikmesklubi enda tegevuse ning töötajate eest.

3.5. EKF julgustab liikmesklubisid määrama oma usaldusisiku, hoidma lapsevanematega avatud suhtlust ning tagama, et sportlasel oleks võimalik murest rääkida ka väljaspool oma treeningrühma.

3.6. Väärkohtlemise kohta saadud teavet käsitletakse asjatundlikult ja konfidentsiaalselt. Teadlikult kahtluse tähelepanuta jätmine või sellest teatanud inimese mõjutamine on lubamatu.

4. Treeneri, töötaja ja kohtuniku käitumisreeglid

4.1. Treener, töötaja, kohtunik ja muu vastutav isik kohtleb sportlasi lugupidavalt, kasutab eakohast ja arusaadavat juhendamist, annab konstruktiivset tagasisidet ning austab iga inimese väärikust ja isiklikke piire.

4.2. Keelatud on järgmine käitumine:

- alandamine, solvamine, ähvardamine, naeruvääristamine, kiusamine või diskrimineeriv kõnepruuk;
- sportlase karistamine löömise, valu tekitamise, ohtliku füüsilise koormuse või alandavate harjutustega;
- seksuaalse alatooniga naljad, märkused, sõnumid, puudutused või ettepanekud ning alaealisega sobimatu intiimne suhtlus;
- treeneripositsiooni, võistluskoha, koondisekutse, võistlusvõimaluse või vööeksami kasutamine survestamiseks;
- sportlase sundimine treenima vigastusega, arsti juhiseid eirates või teadlikult tervist kahjustaval viisil;
- lapsele sobimatute saladuste hoidmise nõudmine, ebasobivate kingituste tegemine või sõltuvussuhte loomine;

- alkoholi või narkootiliste ainete mõju all lastega seotud ülesannete täitmine või nende ainete pakkumine alaealistele.

4.3. Treeneri ja sportlase füüsiline kontakt peab olema seotud juhendamise, ohutuse või spordiala tehnikaga, põhjendatud ning võimaluse korral eelnevalt selgitatud. Sportlase ebamugavust või vastuseisu tuleb arvestada. Ohu ärahoidmiseks võib kasutada vältimatut sekkumist.

4.4. Lapsega individuaalseid kohtumisi ja treeninguid korraldatakse üldjuhul teistele nähtavas või ligipääsetavas keskkonnas. Korraldus peab olema lapsevanemale teada; lapsega ei kehtestata salajast suhtluskanalit.

4.5. Riietus- ja pesemisruumides austatakse privaatsust. Seal ei filmita ega pildistata. Täiskasvanu ei sisene laste riietusruumi põhjendamatult.

4.6. Käitumisnormid kehtivad ka suhtlusvõrgustikes, võistlusreisidel ja laagrites.

5. Sportlase ja lapsevanema käitumine

5.1. Sportlane kasutab lugupidavat kõneviisi, austab teisi osalejaid ning kohtunikke, järgib ohutusjuhiseid ega kasuta sparringupartneri vastu tahtlikult ohtlikke või keelatud võtteid.

5.2. Sportlane ei kiusa, ähvarda, alanda ega ahista teisi ning ei jaga teistest osalejatest alandavaid fotosid, videoid või sõnumeid. Sportlasel on alati õigus teatada ohtlikust olukorrast, sobimatust kontaktist ja väärkohtlemisest.

5.3. Lapsevanem või seaduslik esindaja toetab lapse tervislikku arengut, piisavat und, puhkust ja toitlustamist, peab treeneriga asjakohast koostööd ning ei avalda lapsele tervist kahjustavat või alandavat survet sportlike tulemuste saavutamiseks.

5.4. Lapsevanem austab treenerite, kohtunike, teiste sportlaste ja lapsevanemate õigusi, ei halvusta neid ega sekku treeningusse viisil, mis ohustaks turvalisust.

5.5. Lapse sobimatut käitumist ei käsitleta õigustusena täiskasvanu väärkohtlevale käitumisele. Täiskasvanu vastutab professionaalsete piiride hoidmise eest.

6. Karate treeningute ja võistluste ohutus

6.1. Kumite, kontaktiharjutuste ja paaristöö korraldamisel arvestatakse sportlaste vanust, kogemust, kehaehitust, ettevalmistust, tervist ja kaitsevarustust. Treener selgitab lubatud kontakti tugevust ning harjutuse peatamise viisi.

6.2. Karate reeglitepärane kontakt ja treeninguks vajalik tehnika demonstreerimine ei ole iseenesest väärkohtlemine. Keelatud on sparringupartneri kasutamine karistamiseks, teadlikult põhjendamatu ebavõrdse kontakti tekitamine või kontrollimatu jõukasutuse lubamine.

6.3. Sportlasel on õigus teatada valust, vigastusest või hirmust ning paluda harjutuse peatamist. Treener peab ohumärgile reageerima ega või sportlast sellise teate eest alandada.

6.4. Kehakaalu langetamine ei tohi põhjustada ohtlikku vedelikupuudust, näljutamist või muud tervisekahjustuse riski. Eriti alaealiste puhul lähtutakse tervise ja arengu kaitsest ning vajadusel konsulteeritakse meditsiinitöötajaga.

6.5. Vigastuse, võimaliku peapõrutuse või muu tõsise terviseriski korral sportlase tegevus peatatakse ja korraldatakse vajadusel esmaabi või arstiabi. Võistluste ajal järgitakse ka kehtivaid võistlusreegleid ning kohtunike ohutusotsuseid.

7. Laagrid, väljasõidud ja digisuhtlus

7.1. Lastega seotud laagrite ja võistlusreiside korraldamisel määratakse vastutavad täiskasvanud, lepitakse kokku järelevalve, majutus, transport, kontaktandmed ja abi saamise võimalused ning selgitatakse riskid.

7.2. Lapsevanemat või seaduslikku esindajat teavitatakse väljasõidu olulisest korraldusest ning vajaduse korral küsitakse nõusolek. Üksi lapse sõidutamine kooskõlastatakse eelnevalt lapsevanemaga.

7.3. Täiskasvanud treenerit või muud saatjat ei majutata üldjuhul alaealise sportlasega samasse tuppa. Erandid on võimalikud üksnes vältimatul põhjusel, lapsevanema või seadusliku esindaja osalusel ja dokumenteeritud ohutuskorraldusega.

7.4. Lastele võimaldatakse vajalik privaatsus ning piisav toitlustus, vedelik, puhkus ja ööuni. Saatja ei täida laste järelevalve ülesandeid joobeseisundis.

7.5. Lastega seotud korralduslik digisuhtlus toimub läbipaistvates kokkulepitud kanalites. Täiskasvanu ei nõua lapselt suhtluse varjamist ning ei saada lapsele sobimatuid isiklikke, intiimseid ega seksuaalse sisuga sõnumeid.

7.6. Fotode ja videote tegemisel ning avaldamisel järgitakse isikuandmete kaitse nõudeid ja osalejate privaatsust.

8. Väärkohtlemisest teatamine

8.1. Väärkohtlemisest, ahistamisest või selle kahtlusest võib teatada sportlane, lapsevanem, treener, kohtunik, töötaja, vabatahtlik või muu olukorrast teadlik isik. Teade võib olla suuline, kirjalik või anonüümne.

8.2. EKF-is on esmaseks kontaktisikuks peasekretär. Teate saab edastada EKF-i ametlikule kontaktile või peasekretärile vahetult. Kui teade puudutab peasekretäri või tema erapooletus on kaheldav, pöördutakse juhatuse esimehe või otse EADSE poole.

8.3. EKF-i sisemine teavitamine ei ole kohustuslik eeltingimus välise abi saamiseks. Teate võib alati esitada otse politseile, lastekaitsele, lasteabile või EADSE-le.

8.4. Vahetu ohu korral inimese elule või tervisele helistatakse hädaabinumbril 112. Abivajavast lapsest teatatakse viivitamata kohaliku omavalitsuse üksusele või lasteabitelefonil 116 111; hädaohus lapsest teatatakse numbril 112.

8.5. Teates võib esitada juhtunu aja ja koha, teadaoleva kirjelduse, asjaosalised ning võimaluse korral olemasolevad materjalid. Teate esitamiseks ei nõuta vormi täitmist ega omapoolset uurimist. Soovi korral võib kasutada lisa 1 vormi.

8.6. Heas usus teatanud inimesele, võimalikule kannatanule, tunnistajale või abistajale ei tohi avaldada survet ega rakendada vastumeetmeid, sealhulgas põhjendamatult vähendada tema treenimis- või võistlusvõimalusi.

9. Teate vastuvõtmine, esmane tegutsemine ja suunamine

9.1. Teate saanud täiskasvanu kuulab inimese rahulikult ära, võtab muret tõsiselt, hindab vahetu ohu olemasolu ning aitab saada vajalikku abi. Lapsele kinnitatakse, et abi küsimine on õige ja tema ei ole juhtunus süüdi.

9.2. Teate saaja ei süüdista võimalikku kannatanut, ei sunni teda juhtunust korduvalt rääkima, ei esita suunavaid küsimusi ega luba absoluutset saladuse hoidmist. Teatajale selgitatakse, et kaitse tagamiseks võib olla vaja infot jagada pädeva asutusega.

9.3. Teade edastatakse esimesel võimalusel peasekretärile või punktis 8.2 nimetatud alternatiivsele adressaadile. Peasekretär dokumenteerib kättesaamise aja, teadaolevad asjaolud ja viivitamata tehtud kaitsetoimingud.

9.4. Peasekretär korraldab esmase ohuhinnangu ning hindab ESER-i artikli 9.2 alusel, kelle pädevuses on rikkumisjuhtumi uurimine ja menetlemine. Kui juhtum kuulub EKF-i pädevusse, algatatakse menetlus ESER-i artikli 9.3 kohaselt viie tööpäeva jooksul pädevas korras. Kui EKF-i kehtiva menetluskorra alusel ei ole võimalik tagada sõltumatut ja erapooletut menetlust, pöördub EKF viivitamata EADSE poole edasise käsitlemise ja pädevuse kooskõlastamiseks.

9.5. EKF vastutab oma pädevuses spordieetika rikkumiste ausa ja erapooletu käsitlemise eest ESER-i ja EKF-i kehtivate menetlusreeglite alusel. Alaealise võimaliku väärkohtlemise või ESER-i punktides 5.1.1–5.1.6 nimetatud tõsise rikkumise korral teavitatakse menetluse algatamisest viivitamata EADSE-t ja kaasatakse EADSE uurimisse ESER-i artikli 10.2 kohaselt. EKF ei menetle kuritegusid ega väärtegusid riikliku süüteomenetluse korras ega kasuta riiklikke uurimisvolitusi; asjaolude selgitamisel välditakse kannatanu korduvat traumeerimist ja riikliku menetluse takistamist.

9.6. Politsei või lastekaitse sekkumist nõudvast juhtumist teavitatakse viivitamata pädevat asutust; spordieetika menetlus ega EADSE kaasamine ei lükka kohustuslikku teavitamist edasi. Süüteomenetlus ja spordieetika menetlus on eraldiseisvad. Süüteomenetluse puudumine või lõppemine ei välista spordieetilist vastutust (ESER-i punktid 8.9–8.10). Kui sama juhtumit menetletakse ka väärteo-, kriminaal- või haldusmenetluses, võib pädev distsiplinaarorgan ESER-i artikli 12.1 alusel spordieetika menetluse peatada. EKF jätkab vajalikke kaitsetoiminguid.

9.7. Kui teade puudutab liikmesklubi treenerit või töötajat, informeeritakse võimaluse korral klubi pädevat esindajat ulatuses, mis on vajalik turvalisuse tagamiseks ning mis ei sea ohtu võimalikku kannatanut ega välist menetlust. Huvide konflikti korral klubi juhtkonda enne pädeva asutusega nõu pidamist ei teavitata.

9.8. Teate esitajat, kelle kontaktandmed on teada, informeeritakse võimaluse korral teate vastuvõtmisest ja sellest, millise asutuse või isiku poole pöörduti, avaldamata teiste inimeste isikuandmeid.

10. Kaitsetoimingud ja organisatsiooniline järeltegevus

10.1. EKF-i üritusel tekkinud vahetu ohu korral peatab vastutav täiskasvanu ohtliku tegevuse, annab esmaabi, kutsub vajaduse korral abi ning korraldab ohustatud isiku turvalisuse. See ei eelda ega tähenda rikkumise lõplikku tuvastamist.

10.2. Peasekretär võib oma töökorralduslike volituste piires korraldada ajutisi praktilisi ohutusmeetmeid ning esitada EKF-i juhatusele ettepaneku pädeva otsuse tegemiseks, kui on vajalik muuta EKF-i tegevuse või töötajate ülesannete korraldust.

10.3. Ajutised meetmed võivad seisneda näiteks kontaktide vältimises, täiendavas järelevalves, saatmiskorralduse muutmises või ajutises ülesannete ümberkorraldamises. Meetmed peavad olema proportsionaalsed, põhjendatud ja regulaarselt üle vaadatud.

10.4. Töölepingu, liikmesklubi õiguste, EKF-i väljastatud volituse või sportlase osalemise piirangu kohta teeb otsuse üksnes selleks õiguslikult pädev organ või tööandja. Vajaduse korral antakse puudutatud isikule võimalus oma seisukohta selgitada, arvestades samal ajal võimaliku kannatanu kaitset ja pädeva asutuse juhiseid.

10.5. Käesolev kord ei loo iseseisvat alust rahatrahvi määramiseks, töötasu kinnipidamiseks ega teise asutuse antud treenerikutse äravõtmiseks. Spordieetika rikkumise ja sanktsiooni otsustab pädev distsiplinaarorgan kohalduvate reeglite ja ausa menetluse alusel. Ajutine kaitsetoiming ei ole rikkumise lõplik tuvastamine ega karistus; süüteoküsimuse lahendab pädev riigiasutus.

10.6. Peasekretär jälgib, et välisele asutusele esitatud teate järel oleks EKF-i pädevuses vajalik turvalisus tagatud ja võimalik kannatanu ei kogeks vastumeetmeid. Kui saabub pädeva asutuse otsus või soovitus, hinnatakse EKF-i pädevuses olevat edasist korraldust.

11. Konfidentsiaalsus ja isikuandmete kaitse

11.1. Juhtumitega seotud teavet käsitletakse konfidentsiaalselt ning jagatakse ainult nende isikute ja asutustega, kellel on seda vaja abi osutamiseks, ohu kõrvaldamiseks, õigusliku kohustuse täitmiseks või juhtumi pädevaks käsitlemiseks.

11.2. Teateid ja tehtud toiminguid dokumenteeritakse vähimas vajalikus ulatuses. Materjale säilitatakse turvalises juurdepääsupiiranguga keskkonnas, millele on ligipääs üksnes selleks volitatud isikutel.

11.3. Teabe edastamisel EADSE-le, politseile, lastekaitsele, liikmesklubile või muule pädevale asutusele lähtutakse isikuandmete kaitse nõuetest ning edastatakse üksnes vajalik info.

11.4. Keelatud on avaldada juhtu puudutavaid asjaolusid avalikes vestlusgruppides või meedias viisil, mis võimaldaks alaealise või võimaliku kannatanu põhjendamatut tuvastamist või sisaldaks ennatlikke süüdistusi.

11.5. Juhtumi käsitlemise ja säilitamise korraldus ning dokumentidega tutvumise õigused määratakse EKF-i asjaajamises kooskõlas kehtivate õigusaktidega.

12. Rakendamine ja ülevaatamine

12.1. Kord avaldatakse EKF-i veebilehel koos sporditurvalisuse kontaktandmete ja lühikese teavitamisjuhisega. Korda tutvustatakse treeneritele, kohtunikele, koondise ürituste korraldajatele ja teistele asjassepuutuvatele isikutele.

12.2. EKF-i juhatus hindab korra rakendamist ja ennetustegevuse vajadusi vähemalt kord aastas ning algatab vajaduse korral muudatused, kaasates vajaduse korral EADSE ja õigusasjatundjaid.

12.3. Korra kinnitab EKF-i põhikirja järgi pädev organ. Kinnitamist ja jõustumist tõendavad selle organi tegelik otsus ning dokumendi avaldamise ja tutvustamise andmed. Varasema korra kehtetuks tunnistamine või asendamine otsustatakse eraldi.

12.4. Kui õigusakt või EKF-ile kohustuslik spordireegel näeb ette käesolevast korrast erineva või täiendava nõude, tuleb järgida kohaldatavat kõrgema õigusjõuga või siduvat reeglit ning vajaduse korral algatada korra muutmine.

Lisa 1. Väärkohtlemise kahtlusest teatamise vorm

Vormi täitmine on vabatahtlik. Teate võib anda ka suuliselt, vabas vormis või anonüümselt. Vahetu ohu korral helista 112; abivajavast lapsest teata 116 111.

1. Teate esitamise kuupäev	
2. Teataja nimi ja turvaline kontakt	
3. Isik või isikud, kelle turvalisus võib olla ohustatud	
4. Juhtumi aeg ja koht	
5. Juhtunu või kahtluse kirjeldus	
6. Kas on vahetu oht või arstiabi vajadus?	
7. Võimalikud tunnistajad või olemasolevad materjalid	
8. Kas kedagi on juba teavitatud või abi küsitud?	
9. Teataja eelistatud edasine suhtlusviis	

Täidab EKF-i kontaktisik

Teate saamise aeg ja vastuvõtja	
Esmane ohuhinnang ja viivitamata tehtud toimingud	
Pädevate asutuste teavitamine ja info edastamise aeg	
Vastutav kontaktisik ja järgmise ülevaatamise aeg	

Lisa 2. Lühijuhis sportlasele, lapsevanemale ja treenerile

Kui koged või märkad väärkohtlemist

- Ütle sellest täiskasvanule või inimesele, keda usaldad. Sa ei pea ise juhtunut tõendama.
- Kui keegi on vahetus ohus, kutsu kohe abi numbril 112.
- Kui laps vajab abi või on kahtlus väärkohtlemises, võta ühendust lasteabiga numbril 116 111.
- Võid pöörduda EKF-i peasekretäri, enda klubi kontaktisiku või otse EADSE poole.
- Ära levita asjassepuutuvate inimeste tundlikku teavet avalikult ega püüa asja ise uurida.

Peamised kontaktid

Hädaabi	**112 — elu või tervist ähvardav oht**
Lasteabi	116 111 — abivajav laps, nõustamine
Ohvriabi	116 006 — kannatanu nõustamine ja abi
EADSE	info@eadse.ee · eadse.ee
EKF-i peasekretär	info@ekf.ee - +372 58601755

Kui teade puudutab peasekretäri või alaliidu juhatuse liikmeid, võib pöörduda vahetult EADSE või pädeva riigiasutuse poole.